

Slipp sand, solbrent hud og støyende musikk i noen timer eller dager. Oppdag heller noen av Kretas hemmeligheter.

Jotunheimen på gresk

tekst og foto

Trond Bruce Hansen

Yamas! Skål! Klokken er ni, om morgenen. Vi har akkurat spist en Sfakia-pai hos baker Yannis i Anopolis på vei opp mot Lefka Ori, de hvite fjellene. Det lille glasset med raki, det lokale, klare, greske brennevinet, blir satt på bordet. Bakeren spanderer. Og bedyrer at raki må man ha på morgenkvisten. Litt tidlig, kanskje, men den klare væsken glir ned og etterlater seg en behagelig varme i den kjølige fjellluften.

Anna og Olle Meurling tar plass i forsetet i den hvite Ladaen. Den firehjulstrekkende, ikke helt originale jeep-lignende bilen durert trygt og kraftig. Kalimera! God morgen! Folkene i de små tettstedene på vei opp mot fjellet kjenner Anna og Olle Meurling og den hvite bilen.

Vi stopper utenfor Nikos taverna. De svingete veiene fra Chora Sfakia nede ved sørkysten er for lengst borte. Nå er det pinjeskog som gjelder. Og blomsterenger. I hvert fall en stund til. Olivenlundene forsvinner snart, på rundt 700 meters høyde. En lastebil med benkerader på hver side av planet erstatter Ladaen. Nikos bror, Kostas, bringer oss videre. Opp mot de snøhvite fjellene.

- Visste du at det er mer enn 20 fjelltopper på over 2000 meter, spør Olle Meurling, og forteller at han har vært på toppen av åtte av dem.

Finsk-svensk

Mens pinjeskogen erstattes av sypresser og lønn ettersom vi kommer høyere opp i fjellene, studerer jeg ekteparet Meurling.

Han minner egentlig ikke om en fjellvandrers, stor og tung som han er. Men ikke la deg lure. Han oser av trygghet og forståelse for fjellet. Olle er svensk og Anna er finsk.

Han drev et elektronikkfirma i mange år hjemme i Sverige, men møtte plutselig veggen. Med et pennestrøk eide han ikke lenger firmaet. Hun jobbet innenfor helsevesenet i Finland i 25 år, med egen praksis, men fant ut at hun heller ville studere blomster og fauna. Skjebnen førte dem sammen under en vandring på Kreta.

De bestemte seg for å bli på Kreta i ni måneder, men ble i to år før de reiste nordover. Hele tiden lengtet de tilbake til Kreta, til fjellene, landsbyene og blomstene, og de bestemte seg for å reise tilbake. De siste årene har de drevet firmaet Fysimera sammen. Nå vandrer de på heltid. Og tar med turister ut i naturen. På blomstervandring. Til fjelltoppene eller inn mellom dem. De har en tur for alle, både for de spreke, de med fjellstøvler, og for oss andre - med joggesko og bambusstokk.

En tur for alle

- Hvorfor Kreta? Det var jo her vi møttes. Og her er det nok av natur. Vi kan vandre i flere år og stadig oppdage nye steder. Her har jeg utsyn, nesten roper Olle, og røper at han har et voldsomt horisontbehov.

Anna har omtrent samme behov. I tillegg er hun hobbybotaniker.

- Rundt 180 arter finnes kun her på Kreta. Det er omtrent 10 prosent av alle blomster og vekster som trives her, sier hun, før

hun plutselig banker i biltaket. Lastebilen bråstopper. Jeg forstår Annas opphisselse. Et hav av hvite og gule pioner.

- Ikke bare at de kun finnes her på Kreta, men de finnes kun akkurat her, peker hun.

Snøfjellene ruver med ett over oss. Kermeseiker, bonsailignende busker formet av geiter, vær og vind, er de eneste vekstene som trives så høyt. Plutselig er vi omgitt av snø og vidder, grå stein og klukkende bekker. Akkurat som i Jotunheimen. Bilen stanser med et rykk. Kostas stikker hodet ut av vinduet. Vi kommer ikke lenger. Snøen stenger veien. Slett ikke ulikt Jotunheimen eller Hardangervidda sommerstid. Det er bare det at veien opp hit, til rundt 1700 meters høyde, er forholdsvis kort fra badestrender og yrende folkeliv.

Lastebilen forsvinner mens vi studerer krokuser som stikker opp av snøen. Nikos brune arm forsvinner rundt en sving, bak et glatt, grått fjell. Vinden lager lyder mellom sprukne fjell og snøskavler. Olle peker, og jeg får øye på en slags sti nedover i kløften. Ekteparet Meurling forklarer

at det er en gammel gjetersti, benyttet av gjeterne i flere hundre år, på vei opp til sommerbeite i fjellet.

Krokus, snø og vann

- Er det noe rart vi elsker Kreta? Dette er noe svært få får oppleve. Heldigvis er det flere og flere som oppdager mangfoldet i disse fjellene. For Kreta er slett ikke brun og svidd, selv om det kan virke slik nede ved kysten midt på sommeren. Her oppe er temperaturen mye lavere og vannkildene finnes alltid.

Olle Meurling peker ned i et hull oppe mellom tunge steiner i fjellet, rett bortenfor en gammel gjeterhytte. Og der er det vann i massevis.

- De fleste av våre turer kombinerer mosjon, natur og den mangfoldige historien og kulturen denne øya bærer med seg, sier Anna Meurling.

Ti timer etter at vi startet fra Rethymnon, er vi tilbake. Minnene om elver med krystallklart vann, luftige skoger, blomsterhavet og duften fra pinjetrærne står i sterk kontrast til ståkete ferieliv.

Kreta

- ▶ Hellas' største øy og den femte største i Middelhavet.
- ▶ Cirka 605 000 innbyggere.
- ▶ Hovedstaden er Iraklion.
- ▶ Kreta er 260 kilometer lang, 60 kilometer på det bredeste, 15 kilometer på det smaleste. Kystlinjen er på 1100 kilometer.
- ▶ Været: Robust klima. Om våren er det friskt og oppvakkende, om sommeren er det veldig varmt. Høsten byr på varm og rolig atmosfære, mens det vanligvis er mildt om vinteren. Gjennomsnittstemperaturen er rundt 16 grader på det kaldeste (januar og februar) og rundt 30 grader på det varmeste (juli og august).

Kilder: Wikipedia og Kretainfo.no

Sfakia-pai med honning er en passende frokost før fjellturen.